

שאלון ותיקי היישוב - כפר אונו

משפחה (ב, ב')

החברה נעם - זורן לבית זרן
ת. לידה 17.12.13 (ת. פטירה 20.10.96)
שםות הוריה הילדה רחל גראן זורן (כדי להוסיף פרטים על ההיסטוריה
המשפחתית, ניתן לצרוף בדף נוסף).
מקום לידה קז'ה רואנה (וילג'גרה) ר^מ 66 נס 20.10.96
תחנות בדרך ארצה

ת. עלייה ומקומות מגורים בארץ
1933
לימודים והשכלה הסכה 8 ציריך
מקצוע קונס. כיס ומידרים
מקורות פרנסת כךות נמלים, חקלאות, מסחר
פעילות בכפר כון היין נס ציונה
פעילות הפנאי והחברה

זכונות ילדות מהכפר ומהמשפחה - ניתן לצרף דפים נוספים.

נשמע לקבל כל חומר שייעשר את תיק המשפחה: מסמכים, תמונות, יומנים, סרטים, חפצים.
מסמכים ותמונות יכוליםוoviוחזו לבעליהם.

שאלון ותיקי היישוב - כפר אונו

מוסר המידע:

שם צ'ארל (CHARLES)
כתובת הפטאן 9 ק"א
טלפון 03 6353220
289664 כ.א. נ.ד. משפטת
הכתובת בכפר אונו הפטאן 9

החבר צ'ארל ת. לידה 28.11.12 (ת. פטירה 90.9.3.29)
שמות הוריו אלן אולסן (כלאי להוציא פרטים על ההיסטוריה
המשפחנית, ניתן לצורף בדף נושא).
מקום לידה ארצות הברית מילו (Milwaukee)
תחנות בדרך ארץ

ת. עלייה ומקומות מגוריים בארץ 1932

ת. התישבות בכפר 1940

הסיבה להתישבות בכפר הפטאן לעבודה
לימודים והשכלה תיכון אוניברסיטאי פיניאנסים
מקצוע פקיד מילוט
מקורות פרנסה פאמ אוניב. פטן ג'ון ג'ון
פעילות בכפר בנין הכספים, הגדנינג אגנס, הייר כוי
פעילות הפנאי והחברה האוונינג

הילדים:

שם: צ'ארל ת. לידה 23.11.32 כתובות + טל.

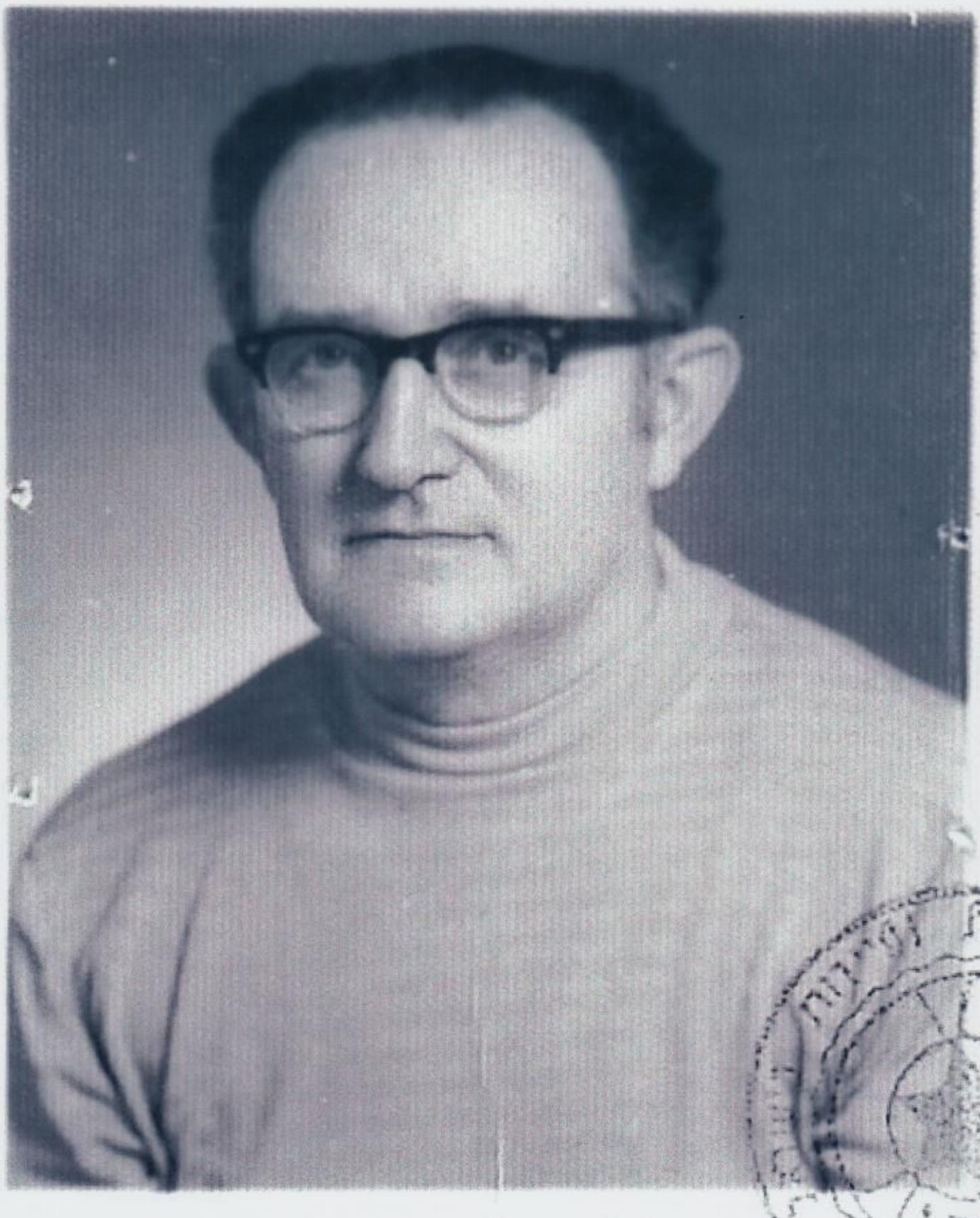
שם: אלן ת. לידה 30.10.46 כתובות + טל.

שם: ת. לידה כתובות + טל.

הנכדים:

שמות ותאריכי לידה: צ'ארל צ'ארל צ'ארל צ'ארל צ'ארל
צ'ארל ס. פטאן צ'ארל ס. פטאן צ'ארל ס. פטאן
המשך מעבר לדף 089558031 089558031 089558031

נוטוטו צבי הרמן מנדל ז"ל (אבא של צונצוי)

(בהונגרית נוג'טוטו = סבא)

צבי נולד בהונגריה היה בעל חנות מכולת אביו יוסף עבד בבית מරחץ סנדLER במקומו. אמו טיל, (מהאינטראנט). ^{ז' 1963 אפס 20} צבי היה ה-23 אחיהם 9 שבתא אמא של אמו. (צונצוי הכרה אותה מתה ב-1918) לצבי היו 23 אחיהם 9 מהם היו אחיו מאותה אמא והשאר מנשואי אביו לאישה שנייה.

אחיו משתי האמהות:

- צבי ז"ל בתקה חי בחולון הבנים מתו בשואה (מפי בובי לפניו בגיל 4) בעלה גוטסב בוצן. ^{ז' 1963 אפס 20 ג' 1963 ט' 1963 ז' 1963 אפס 20} צבי מורה קידר. ● אשתו ז"ל בתקה בארץ (בטבעון) בעלה מורה קידר.
- רגינה ז"ל בנה בבודפשט מתה. בשואה בעלה X שמנון מת גם בנה מות בשואה.

מהאמא השניה:

- סצ'יליה (צ'יליה) חי בתל אביב ללא משפחה בבית אבות. באה ארצתה לאחר המלחמה שם ישבה בבית הסוחר 10 שנים על עברות מס של אחיה שהיה בגיל של צונצוי. ^{ז' 1963 אפס 20 ג' 1963 אפס 20}
- הדביג ז"ל מתה לפני השואה (לסבית)
- שוני חי בארץ לוי שני בנימ ושתיה בנות בארץ. אשתו אורדין נוצריה. בת אחת גרה בחולון בקשר עם לוֹצִי
- דגו דוד ז"ל מות בארץ בעת ביקור, לא התחרתו, עקב שתיה מביצה ^{DESGO} ^{ז' 1963 אפס 20 ג' 1963 אפס 20} (מפי בובי מות בשנת מות 35 בן 23)
- רוזה ז"ל הייתה נשואה ל-X היא מתה בהונגריה בגיל 85 מפי בובי ^{אפס 20 ג' 1963 אפס 20} בערך בגיל 90 בשנת 1975.
- הרמן צבי ז"ל מות בארץ בשנת 1975 בהיותו בן 88 (אבא של צונצוי ובובי) ^{ג' 1963}
- ברתתא- (אמא של ג'ינג' בירושלים) מפי בובי X אברהם. ^{ג' 1963 ט' 1963 ג' 1963}
- מרטין- (מפי בובי) אומץ על ידי קרוביים וחוקים בৎסלוקיה נולד ב-1918? נאבד הקשר בשואה. ^{ג' 1963 ג' 1963}

* מהאמא השניה
אבא של נוטוטו יוסף מנדל.

14.5.79

05/08/2023

תבנית תרשים מוקטנת ביחס לתרשים המקורי. תרגום תרשים המקורי:

לעומת תרשים המקורי, הולמת ה' נספחה אל הולמת ה' ומשנה שמה ל' ג' נספחה. הולמת ה' מזינה את תרשים המקורי ותפקידו מוחדר מזרע. הולמת ה' מזינה את הולמת ה' ותפקידו מוחדר מזרע. הולמת ה' מזינה את הולמת ה' ותפקידו מוחדר מזרע.

תבנית תרשים מוקטנת ביחס לתרשים המקורי. תרגום תרשים המקורי:

לעומת תרשים המקורי, הולמת ה' נספחה אל הולמת ה' ומשנה שמה ל' ג' נספחה. הולמת ה' מזינה את תרשים המקורי ותפקידו מוחדר מזרע. הולמת ה' מזינה את הולמת ה' ותפקידו מוחדר מזרע. הולמת ה' מזינה את הולמת ה' ותפקידו מוחדר מזרע.

תמרה רשפ

שמי תמרה רשפ, נולדתי בשם תמרה בתיה פישר. סבתاي בתיה נפטרה כשامي מרים צונצוי הייתה בת 15, ממחלתה שהתחילה בסרטן השד והתפשטה. את השם תמרה נתנו לי הורי כירצו לתת שם שUMBETIA את השוויון בין האנשים, שהיה האידיאל של הקומוניזם הרוסי. הם התלבטו בין תמרה (שם רוסי) לבין סטליינה (על שם סטליין המנהיג הרוסי קומוניסטי), לשימחתי בחרו בשם תמרה. היה לי מורה בכיתה ד' שאמר שתמרה איננו שם עברי ועלי להזכיר תמר, בთור ירצה בת 10-9 לא הסכמתי שהוא יקבע אתשמי, וכך מאז אני מקפידה על האות "הא" בשמי, אחרת בוודאי היה הופךשמי לתמר, כי זו הייתה המטרה עסראשיות המדינה: להיות בעלי שמות עבריים. כשהוזמאנתי לדוכן ויתרתי על השם בתיה שנתנו לי לזכר סבתاي, כדי שלא יצא תמיד לחתום בשני שמות.

סבי מורה משה פישר נעדך במלחמת העולם הראשונה וממנו שם משפחתיינו - פישר. אביו שנולד בשנת 1912 היה ילד קטן בן שנתיים כשהאביו יצא למלחמה.

נולדתי בתל אביב ב- 23.11.1935 בבית חולים פרטி עין גדי. הורי גרו באותו זמן בשכונת שנקין בבית שכור יחד עם דודו ודודתי מצד אביו, שרי ודיוסי (שרה ויהודיה) מולנד. במשך הזמן הגיע גם הסבטה שקראנו לה בבני ושם סREL והדוד וויליא (זאב) מרומניה.

עברנו לגור בנחלת יצחק, גרנו שם בצריף ליד בית חרושת יצהר שעסק בהפקת שמן מקורות שונים. איןני יודעת באיזה גיל עברנו לשם ונען מתי היינו בשכונת שנקין.

יש לי צילומים יפים מנהלת יצחק, זו הייתה חצר גדולה של משפחת כץ שהיו לה שתי בנות יעל כיום צירף, ונגה קטנה ממנה, הבעל היה קלאי ממוצא הונגרי, רפטן ורכב על סוס.

בחצר היה אבי עז חומה עם כתם לבן על המצח ובוודאי גם ארנבות.

ביקרתי שם בגן הילדים ויש לי גם שם מספר תמונות יפות מהג החנוכה ומשלוש ילדות ליד שולחן.

שם עברנו לכפר אונו, העצים של צמחיו של אבי עם אוסף הקקטוסים עבר בעגלה וסוס. והרבבה שנים צמחו בחצר ההורים. בכפר אונו הלכתי לגן הילדים והייתי בו 3 שנים, כי גם כיתה א' למדת בגן.

יש צילום יפה שאני מופיעה בתור "הzechlil שומר הגן" לבושה בכובע קש קרוע של הגנן וסינר שלה. יש צילום של ביקור הגן וכיתה א' בגן החיות של תל אביב שצילם הצלם "שווורץ", שעבר אחר כך לירושלים ופורטס-~~שברץ~~ LIFE IN PALSTINE. בגן הייתה באה מדי פעם עם סרט לראשי ומכנסיים קצרים תואמים שאמי תפירה לי, אהבתاي להיות בגן הילדים. הגנן הראשונה הייתה קטנה ומבוגרת. השניה הייתה

ברמלה שלימה גם בכיתה א'. גם היא מופיעה בתצלום העיתון. גן הילדים היה ממוקם ברחוב המגינים בביתה של בתיה איזנשטיין.

בכיתה ב', עבדנו ללימוד בית השכן שבו היה בית הספר. ארבע כיתות ביחד: ב', ג', ח' וו'. סה"כ היו בו 12 ילדים. המורה לימדה יחד את כלם מקצועות כמו עברית, ספרות, תנ"ך. ולהזדמנות מקצועות שהיא נדרשת. מי שלא למד פרונטליות היה עושה עבודה עצמית או פעילות גופנית, או משחק בחצר. למורה קראו ד"ר אסתר טרס פרודינטל. היא נראתה בזכרו כמו גולדה מאיר- שבתא. היא גרה בבית ליד בית הספר שהיא מושכרה לה. היא הייתה פדגוגית מעולה.

נמצא בארכיון העבודה "לבון" מכתב יפה שכתבה לשירות החינוך של אותן הימים - מחלקת החינוך במרכז החקלאי? היא קנחה ספר של נחום גוטמן והקירהה לנו אותו בזמן אードות הבוקה, לחת לנו תרבות. היא כתבה מכתב לנחום גוטמן, על הנהנה הרבה שיש לנו מהקראת סיפורה "על ילדי בית הספר בכפר אונו הנהנים מהספר: 'באטריציה' = חמוץ שכלו תכלת", והוא החזר לנו מכתב יפה וקוצר בזואר. הייתה בחצר גינת ירק קטנה והבית השכן היה הגן. והילדים יכלו לרווח ולשחק בשתי החצרות.

משם עבדנו ללימוד בחצר של משפחת פרסלר, וכשגמרו לבנות את בית העם עבדנו ללימוד בו. שנה אחת למדנו בבית הכנסת של הכפר שהיא מחסן מזון של הרפת של משפחת אונגר.

בכיתה ד' למד אותנו המורה שמואל. הוא היה מורה טוב אך ההפן הגמור מסתר טרס המורה שהייתה דמות רגועה, מאיין שבתא למרות שבנה הבכור נולד בשנת 1942, זה היה ביום מלחת העולם השנייה, אסתר יכלה ללמד כי היא גרה ייחד עם בעלה ואמה.

שמואל היה מתרגם הרבה על הילדים. תחילתה הגיע כל יום מטל אביב, אחר כך גר עם משפחתו בחדר שכור אצל מי מבעלי הרכבת. היה לו בן בבואו לכפר ולאחר מכן נולדה לו בת. אמר תפירה לבת שימלה עם ריקמת סמווק שזו היה מקצועה. לאחר שנים רבות נפגשו בספר ליד ביתנו, שמואל ואשתו הכירו אותה! וסייעו לי על השמלת שאמי תפירה ורकמה עבורי באתם.

בתום כיתה ד' היה علينا לעבור ללימוד מחוץ לכפר, אוף החיים של הילדים השנתנה, היינו צדירים להקפיד בזמן להיות בתחום האוטובוס ועם לחזור בו. היו מקרים שהאוטובוסים אחד. פעם ירד שלג וכל הרכבת היה מכוסה שלג והחלטנו שלא נסעים לבית הספר. היו גם מקרים שהוא "עוצר" תחת המשטר הבריטי וגם אז לא נסענו לבית הספר. היינו כ- שישה ילדים שהצטרכו לבית הספר של ילדי עובדים בנחלת גנים. דן לויו, יהודה פרסלר, עמוס סילמן, יורם באומן-וינר, תמרה פישר, רותי פרנקפורטר.

היא הרבה הוויה בנסיונה המשותפת. בחורף עישנו והיה מחנק שגרם לרכיבים על פתיחת וסיגרת החלון. פעם שבתא רוזי בקשה שאומר לה איפה יורדים לקופת חולים בבני ברק. ואני שכחתי. והיא שמעה את ההילולה והצחוק בסוף

האוטובוסים והחלטה שצחקתי ממנה, ובכוננה תחילת לא אמרתי לה היכן לרדת, ולא דיברה אתי כמה ימים ואני לא ידעתו למה, ונדהמתי כשהיא סיירה. הייתה המומה שהיא חושבת שאני בזדון לא אמרתי לה.

מייד עם בוינו לכפר ניסינו לבנות משק עוז. הכל היה קשה ומסובך. האדמה לא טובה, היא הייתה אדמה חולית. נטעו הרבה צני עצים, תפוחי עץ מזינים שונים גויאבה, אונונה, (שני העצים האחרונים קפאו ומתו בשלה 1950 ?)

בחצר החולית ניסינו לנצל כל מיני ירקות לצרכי הבית. מלפפון, פלפל, עגבניות, צנוניות, בצל ירוז, שעועית, חציל ועוד. נטענו גם עצים רבים. בעיה גדולה הייתה עם המים, שהיו בקיצוב ולא תמיד זרמו בצנרת. אוטם קיבלנו מכפר אוז"ר.

דוד ווילי נסע לסוריה לקניון עיזים לכל הכפר, 40 עיזים ותיש אחד. לקחו לכל הכפר דועה נער תימני מפתח תקווה (אולי משעירה?) הוא גיד אצלו בחצר בעמדה. לנו היו שני חדרים ולרוב היו יותר דירות משלשותנו. כל בוקר היו הורי חולבים את העיזים לפני יציאתם למרעה עם הרועה שלו. אני הייתה מתחדרת ורוצה לשחות את הקאו שלי והייתי עומדת בדלת הבית וקוראת לאמי וצועקת טוטויו במקום קקאו. לפעמים כשהורי לא היו בבית, היה שלום שומר עלי, ומכוון לי לאכול סנדוויץ, ואלו היו פרוסות מאוד עבות.

בחצר החולית ניסינו לנצל כל מיני ירקות לצרכי הבית. מלפפון, פלפל, עגבניות, צנוניות, בצל ירוז, שעועית, חציל ועוד. נטענו גם עצים רבים. בעיה גדולה הייתה עם המים, שהיו בקיצוב ולא תמיד זרמו בצנרת. אוטם קיבלנו מכפר אוז"ר.

הבית שלנו נראה בדיק שאר 38 הבתים, שני חדרים מטבח ומדפסת (בית השימוש בחוץ). פרט לבית טירולד שהיה שונה בగל שהוא סבא, הורים שני ילדים ודוד.

אבי עבד בתל אביב, הוא יצא כל יום בוקר מוקדם וחזר בערב עם האוטובוס האחרון. כשהוא הגיע לאוטובוס היה עליו ללבך ברגלי מפרדס צ'א, או שאמרה קלמן הביא אותו במשאית שלו.

פעם כשהיינו אמי ואני לבד בבית חיכינו לאבי שיחזור, לא ידענו איך יגיע, נעמדו בחלון וחיברנו שיר לפי רגשותינו. (השיר הושר בהונגרית)

קלמן קלמן בוא כבר
תמי וצונצוי מאד מחכות
יורד הגשם בדממה
ואנו אהבות אותך מאד

וכמה שמחנו כשהגיגנו.

ימי ההולדת שלי היו בנובמבר בדרך כלל היה גשם וחורף. קיבלתי שימלה חדשה לכבוד זה, לדוב שימלה חורפית. פעם כשהיה חם מאד ביום ההולדת היה לי נורא חם בבדיקה החדש.

לרוב אבי הגיעו תמיד מאוחר מאוד. חגגו יום הולדת עם ילדיהם. אבי לא בא ובערב כשהגיע לא אמר כלום. ולא ידעתי אם שכח את יום הולדתי, הילדים כבר הלכו. והוא הוציא זוג יוניים לבנות מהכיס עם כתר לבן KONTY וגרביים לבנות (נוצחות) וזונב מניפה כמו לטוטס ואני אמרתי לאף אחד אין מחתנת יום הולדת כזו.... (כעת אני יודעת אם באמת זכר את יום הולדתי או שכח ורק אמר שזה עבורי). אבל אז הייתי מאושרת.

בשנים הראשונות היו לנו שני חדרים ודלת מפרידה ביניהם לכל חדר הייתה גם דלת למרפסת הפתוחה. היו להורי הרבה חברים ולרבים לא היו ילדים. היו באים באוטובוס לשבת ונשארים בחוודה גדולה.اما הייתה מבלשת לכולם. והיו אוכלים ומבלים שיימי ושבת. לעיתים התעוררתי כשהיה שמח בחדר השני. נכנסתי ובקשו שארקוד ואני זובון קטן בן 5-4 רקדתי והרגשתי עצמי רוקדת בלט, עד שפעם השבתי שכולם פרכזו בצחוך, מאז לא רקדתי יותר כהופעה לפני האורחים. לא עזר שהסבירו לי שזה היה צחוק של שמחה ויופי וכו' ...

בכיתה ה' למדנו בנחלת גנים והיה טויל לכפר אונו. טילנו לוואדי, זה היכן שאחר כך נבנתה המערה. ואחר כך קראון. הוואדי חדר לעומק ואנחנו קפכנו פנימה, אני הקפתי כי לא רציתי להיות יוצא דופן אבל התוצאה הייתה גרוועה, שבר בכף הרגל ופצע בין הירכיהם. רק לאחרת הגענו לרופא בתל אביב ועשנו לי גבס ושבתי חודש בבית. תפרים לא עשו לי כי אחרי 24 שעות לא ניתן לתפור.

בזמן הרוב ששכבותי בבית עם הגבס יהודית אנדרמן בת השכנים הייתה מביאה לי מכתבים שלידי הכיתה כתבו לי, המון מכתבים.اما של יהודית אמרה לה לבקר אותה... היא לא רצתה ואמרתי לה שאינה חיבת. אבל מאז נהינו חברות למרות הפרש הגילאים שביננו.

זאב וילי דודי קנה לעצמו טבעת נוי. זה היה יוצא דופן במשפחה. הוא היה הגבר היחיד שהכרתי במשפחה שענד טבעת. ולהפתעתו קונה גם לי טבעת קטנה, שנעל האלייפסה המunterת את הטבעת היו משולבות ת' ו פ' ראשי השמות שלשמי . היה הטבעת גדולה וקטנה על היהות ולאלקח מידת מצבני. היה הטבעת גדולה על הזורת וקטנה על קמיצה.

ענדתי אותה ויצאתי לצוד פרפרים. היו אז הרבה מאשר היום. תוך זמן קצר אבזתי אותה בחצר. הייתה בחתה בת 9. שנים לאחר מכן שחקה בת בית ה-9- בחצר עם חבר ומצאה את הטבעת. רענן רואה בה סמל לשרשים במקום.

1935 ספטמבר 15 אסף בז'רנו

תערוכת
הנשׁתַר
במגִ'זְבַּחַת
הנשׁתַר

הנשׁתַר
הנשׁתַר
הנשׁתַר

הנשׁתַר בנו מילן נינה צביה

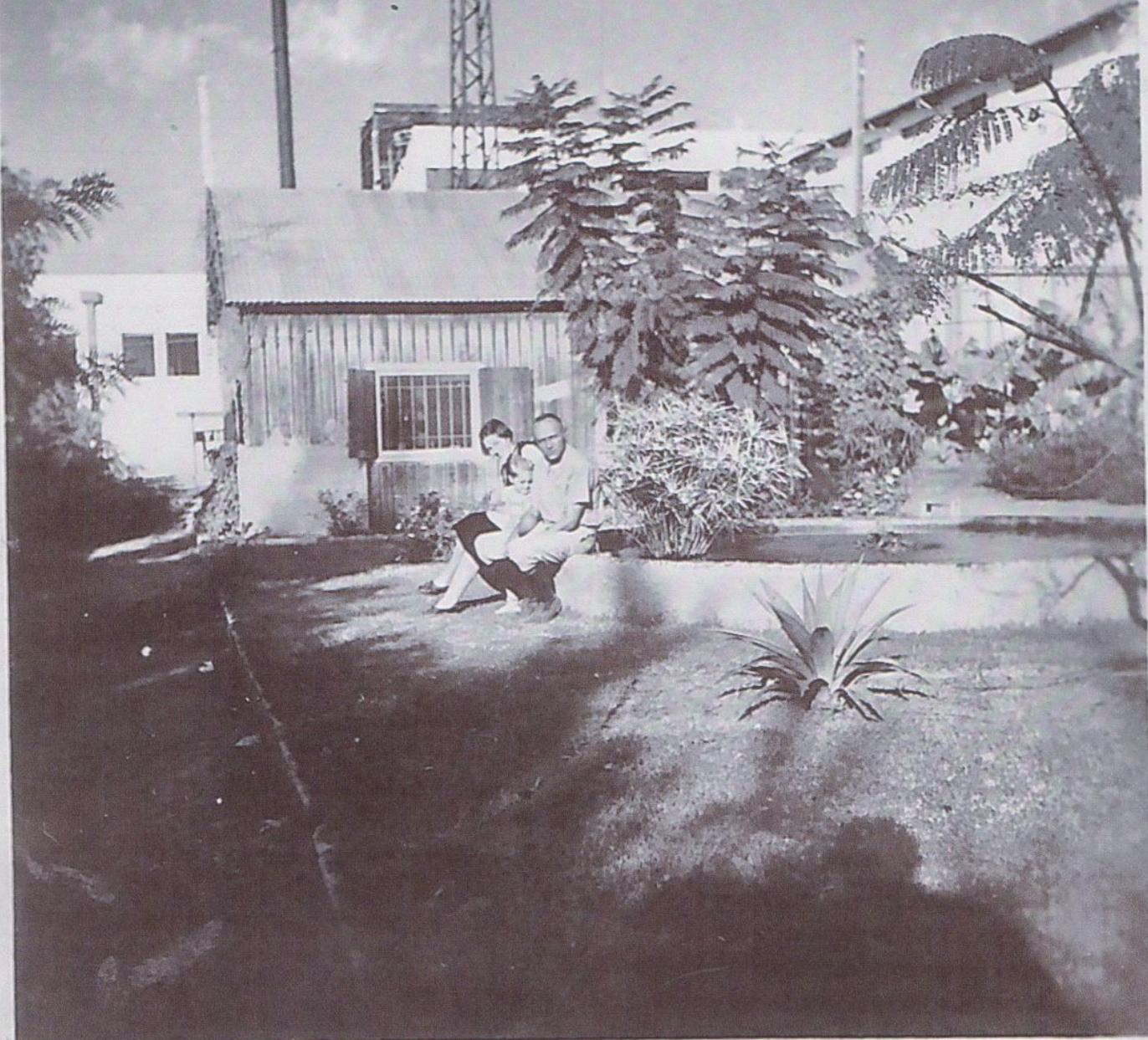
רַבָּתְּנִים וְגַדְלָה מִתְּנִינָה

רונן ואמנון גולדמן

(51) mother and son

רַיְבָן גִּילְעֹד בֵּית אֶתְנָה

ר' נבון יגנ' ר' נבון יגנ'

כינס גן

ו

אבי פישר קלמן

בן ל משה מרדכי הלווי לבית פישר ולסלל לבית פרץ'

נולד ב 28.11.12 מודרוש ושרהי شب הונגריה (טרנסילבניה). שפה
אחרי מלחמת העולם הראשונה (המלחמה הגדולה) לרומניה השפה בבית היה
הונגרית וידיש, ובבית הספר רומנית.

לזוג נולדו ארבעה ילדים: צבי = ינו הבכור נולד ב-1908. -שרה = שרי נולדה
ב-1910.

קלמן מרדכי נולד ב-1912. -זאב = וילי נולד כבר יתום מאב ב-. 1914.
אביו שהתגייס למלחמה נעדר בימים הראשונים והמשפחה ירצה מנכשיה,

למרות משפחתה הגדולה הייתה האם למפרנסת של 4 ילדים הקטנים.
היא למדה לעשות שמיכות וכן גידלה אותם בעוני רב.
הבנים למדו בחדר. בבית הספר אביו סיים 4 שנות לימוד
ובגיל צעיר ביותר יצא לשוק העבודה לעמור בכלכלה הבית, בתור שוליה בחנות.

בחברגנו הצטרף לתנועת הנוער הציונית, בריטניה. שקסטרן עמד בראשה. מטרתה הייתה
לשופח את המנהיגות לשheid של התנועה הציונית.

امي

פישר (צ'צ'ליה) מרימ

נולדה בדביה בשנת 1913. 14.12.1913 בטרנסילבניה, הייתה שייכת להונגריה ונמסרה לרומניה
אחרי חלוקתה של הממלכה האוסטרו-הונגרית בתום המלחמה.
אביה היה מנדל הרמן צבי ואמה ברטה פוט.

הם היו שני ילדים אברהם = בובי שנולד ב-1912 וامي

הרמן גויס למלחמה ועבר תלאות רבות כולל רעב, אך חזר..

נסקרו תമונות של הרבה מבני המשפחה ששורתו כחילים בצבא.

שבתי ברטה נסטרהן בגיל צעיר אחרי שנים רבות של מחלה תוך ניסיונותיו של סבי
לקחתה לעיר הבירה למיטב הרופאים בבודפשט הבירה.
התוצאה הייתה שהוא ירד מנכסיו והוא צריך למצא מקור פרנסה חלופי, אחרי שחונתו
חוסלה.

امي הייתה בת 15. היא ניהלה את משק הבית מגיל צעיר מפאת מחלה האם.
امي גמורה כ-10 - שנות לימוד.

גם היא הייתה חברה באתיה תנועת נוער ציונית שהבנות נקראו אביבה בריטניה.
וכך כשהתגעה קיבלה פטפורטים לעלייה לשליח אבי להכיד את אמי על מנת שייעלו יחד
באותו פטפורט.
אבי התאהב בה וביופיו מהרגע הראשון שראה אותה. הם הת桓נו נישואים אוזוחים בברידה
בבודפשט
באוטם ימים אשורת העליה ארצה היו מוגבלות ולאחר עלי מנת לנצל "טרטפיקט" אחד
ニישאו בנישואים (פיקטיביים) אוזוחים. וכך על "טרטפיקט" אחד יכול היה לעלות זוג
חלוצים ארצה.

אבי עלה ראשון ממשחחו, והגיע לקיבוץ ליד כפר סבא קלמניה שם היה כמה קבוצות של
חלוצים, ישנים מכתבים יפים בהונגרית שהוא כתוב לחדריו בהכשרה, על תכניותיו להקים
משך חקלאי, ובקשר מהם מה להביא בבואם...

לאחר זמן נtabו הורי את הקבוצה ועברו לתל אביב. הם גרו בחדר שכור אצל משפחה. אמי מצאה עבודה בתווך עחרת בית (יש תמונה שלה כקובשת). אבי עבד בכל עבודה מודמתה. המטרה של אבי הייתה לחסוך כסף לכרטיסי אוניה כדי לעלות את אחיו ואמו. שבודה קבועה הייתה ברבות הימים בנוחותן.

אבי עבד קשה וחסר כסף, שלאו אותו ואחותו עלתה אחריו, שניהם חתכו יחד ואז הגיע צבי האח הבכור.

از כבר חתכו שלושתם וב-1939 בסוף השנה הגיע האם חаб' בן הזקונים.

אז כבר נולדתי אני תמורה ולשרה שהתחננה נולץ בן אמון.

הורי עמדו את הבית ב PropertyChanged שנקין בו גרה כל המשפחה המורחת. הם עברו לצריף בנחלת יצחק ליד בית-החרושת לשמן "יצהר". שם גרנו עד ואשיית 1940. זכור לי שהלכתי לשם לגן יש לי תמונות מג החנוכה, ומהשחלת חורדים עם שתי חברות. ושם עברנו לכפר-אונו.

אבי באיפתו לבית משלו לאדמה למסק נזר, שמע על ההתארגנות שנעשתה במועצת פועלי בני ברק. נדלק על האפשרות להגשים חלום, הצריך בעצמו והמליץ לכל חברי ומשפחתו. להצראף, גם הם.

זכרון ראשוני מהכפר:

הכפר החדש היה בניי על חולות טובעניים, מטביבו היו הרבה שטחי בור. ושטחי פרדסים רבים. רובם מוקפים בגדר עצי בראש.

בשטחי הבור גרו שבטי בדואים נודדים שהיו מקימים את מחנים מצד המזרחי של הכפר. ורעויהם נדריהם סביב היישוב. היו נודדים עם העדרים, בשנות שנה מסוימות. זכור לי מקרה ייחיד שקיבלו מכות מאבי: ליד מגדל המים לכון צפון היה "פרדס רוסינוב", שהיה מפתח תקופה. באזור היו עצי קחווארינה גדולים.

דרך עפר הובילה מדרום לצפון הדרך ביפוי יומיומי של שירותים גמלים וסתם רוכבים. (בנתייב של וחוב זידמן היום). הדרך הייתה כולה חול לבן עמוק, והמקום האידיאלי לשחק. היה בצל הקחווארינה בגבול הפרדס. חברי הגדול בעם טירולר ואני בחרכנו לשחק שם. התפלשנו בחול ואני מלאתי את מכנסי הקצורות שהיו אז עם גומי סביב השוקיים בחול. המשחק היה כיפי וכנראה עבר זמן רב. ובאותו הזמן חיפשו אותי הורי בכל הכפר הקטן: צעקו חיפשו בכל מקום אפשרי ... וואז עלה על דעת אבי שאולי הלכתי לכון דורך השירות ואולי יליה קטנה בלונדינית קסמה למי שהוא העמיסוה ולקחו העם. פנה לשם וראה אותו ואת בונם מתפלשים בחול הזהב העמוק כמו חול ים.

בצד הצפוני ליד פרדס ריספהלד היו ערבים שחיו קבוע. משפחנת חסן ابو חسن.

הם נהגו לעשות חפירות ופנטדיות. ארכעים שונים מהם זכור לי תחרויות ורכיבה על טוטים. וכיירה לאורחים, שם וראיתי לראשוונה נהגי אירוח ואכילה של המורה.

הורי הגיעו ארץ-הבר ב-1933 הוא בן והוא בת 20. ההתחלה הייתה בקיובץ ליד כפר - סבא. בעבודה קשה בעיבוד הפרדסים ובבנייה. אחרי זמן נחבו לתל-אביב. עבדו בכל עבודה מודמתה. אמי הייתה עחרת בית. אבי פועל על הבחלים ליד אלבני פינת קינג ג'ורג'. שם ישבו החלוצים שהפכו يوم לעבודה מודמת. עם הזמן מצא עבודה בחברת "נוחותן"

הדברים הרואשוניים שהאגודה השיתופית של הכפר דאגה להקים היו: הצרכניה, הגן ובית הספר.

כל המוסדות האלה התנהלו בהתחלה באחד משני החדרים שהייתה בכל בית, והמשפחה עצמה הצטופפה בחדר אחד.
הבניין הצבורי הראשון שנבנה היה הצרכניה.
במשך השנים עבדו בה מספר חברים הכפר.

זכור לי שבימי מלחמת העולם היה קיצוב מזון וקבלנו הקצבה של מצרכי יסוד.
לחם סוכר כמה שמן ומאה מרגרינה בשור שווקולד ועוד.

הכנסות של חברי הכפר היו מזד נמוכות, ככל חיו בנסיבות רב.
החצר משק העדר היה תומך בכלכלת המשפחה.

ניתנו עצי פרי, שככל אחד קנה אותו ולDOB הביאו לכפר באוטובוס. או מכפר אוז שהייתה אז
ישוב חקלאי ותיק יותר.
גן ירק היה בכל חצר. והŚקינו בו הרבה שעבודה ומשאבי.
אצלנו היו הרבה עצי תפוח, איכרים לא הייתה גבואה. היו עצי גואיבה, אונונה, שסק,
לימון ועוד.
האדמה בחצרנו הייתה חולית ודלה.

גרנו במקום הגבואה ביותר בכפר, ליד מגדל המים. לנו אצלנו כל הפסקה בהספקת המים
היתה מדית. היו הרבה הפסקות מים ואז נותרנו ללא מים. לנו היה חשוב להזיק הרבה
של מי שתייה, במקומות מסוימים. ומים לשימוש אחר בדליים או גיניות.

פריג'ידר לא היה אך גם ארגן קרוח לא היה מהתחילה, וכשהיה לא תמיד הייתה הפסקה
שוטפת של חלק הקרוח!
לכן היו הדברים המותכים בחום נשמרים בקערה והקערה בכל עם מים כקרור ולהמנע
מההנמלים.

امي החליפה ספרים בספריית "דעת" שהיתה ממוקמת בשדרות רוטשילד בתל-אביב. היא
קרה בהונגרית והביאה בכל החלופה גם ספר לי, שהוא הקראייה לי כל ערב.
שנים ובודת עברו עד שהתגברה על מכשול השפה והיתה מנוייה קבועה בספרייה העירונית
וקראה ללא הפסקה טירות יפה רק בעברית. (לא היו אולפנינים באותה ימים, ובשכונה קטנה
כפר אונו. היו הרבה שלא ידעו עברית על בוריה, כל ימי חייהם.)

כדי להרגיש את אורות הימים ההם. הדרך היחידה היא הזיכרונות של ארוועים שונים.

אני זוכרת מתי היה פה סניף קופת-חולים, בו אבי אוכל להשלים ידע זה.
אבי נזכר מוקץ גדול של עץ הדור, ונגרם לו זיהום קשוח עם חום גבוה. הוריד לא היו חברי
קופת החולים הכללית.
הרופא הקרוב ביזור היה דר. טוכלר בתל ליטוינסקי, ואחיו שבח את אבי על גבו בשבייל
חולי שהיה הדור הקצרה ביזור. אחדר-כך או שפוץ אבי זמן רב בבית החולים בלינסון בפתח
תקווה. הארון הזה היה טראומטי במשמעותו, האב לא עבד ההוצאות היו גדולות.
הבקורים נעשו ברגלי.

זה היה לפני ימי האנטיביוטיקה.

בשנים האחרונות פגשתי אדם שהכיר את אבי באותו איפופה.
הוא היה חבר קיבוץ צעיר שתור שעוזה במשמעותו זו הדריך, והוא הוכנס לבית
החולים לכריית הרגל.
הכירור שראה לפניו בחור צעיר החוליט לנסות טיפול שימנע הצורך בכריתת, ובכך לנכות.
האיש ספר שכל צוות הרופאים והאחיות היו יוצאי רוסיה פולנית. ואילו אבי היה דובר
הונגרית. הוא היה היחיד שיכל היה להתרועע עמו. התיעזר אותו ותמן בו וננה
מהאפשרויות האין סופית שלו ובunik מחווש ההומו.

לשנים נולד לי אחוי דני ב-1946. הוא היה חולה וההורם השאירו אותו להשגת. הם
נסעו לתל-אביב.

בסוף 1939 נכנסנו לבית החדש. אני היתי בת 4, חוכרת נשיאה מנהלת-יצחק לכפר אונו בנגלה עם סוט, שהיה עלי אוסף גדול של קקטוסים שהיו התchapיב של אבי. (בseinו של נתן אקסלודז ביוםני כרמל נראית מרפשת הבית עם כתם שחור המלא את אוסף הקקטוסים (של אבי).

הכפר היה 39 בתים זה היה לא גדר ללא כניסה או מדרסה כל בית דומה למשנהו 2 חזירים מטבח ומרפשת.

מייסם הגיעו מכפר אוזר

למגדל המים שנטמון ליד ביתנו. לא פעם גלו המים או מהמרפשת של הקומה השניה או מצינור העודפים.

זרם המים יצר נחל קטן שהלך והתעמק עם הזמן וצמחייה ענפה של שיחים התפתחה בו. לעיתים היו כל הילדים מתענגים על מימי מעין אידויים אלה. עד שהגיעה ההודעה לכפר אוזר שיטגרו את המים.

בתחילת היה אוטובוס רק פנימים ביום, בבוקר ובערב. מי שאחר לאוטובוס, הלך ברגל מפרדס צ'ז. קו האוטו היה פשוט למכפר אוזר ולמכפר אונו.

בת 4 הציגו לנו הילדים שהייתה בחדר ברוחב המוגנים (של היום) בביתה של בתיה איזנשטיין. בת הדודה של איזנשטיין --- בו הייתה בית הספר ברוחב (השלשה).

בין שני הבתים הייתה גדר רפואה שניתן היה לעبور אותה בריצה. מחר לחץ. זכווני שלמדתי בכתחה ב' א' למדנו ברגן באחד הפעמים שנתקבשנו לשיר פצחנו בשיר "עוגה עוגה" והמורה אסתר טרס שאלת מי יודע פרוש המיללים ששרנו "במנגל עוגה" ושלחה אותנו לשאול את הגנתה, מי שיגיע ראשון עם התשובה... ואז למדנו צורך לשידר "ונחוגה". והמורה בתבונתה מנעה עימות עם הילדים שזרו שיד' ילוחתי כדי להקנית.

המורה אסתר טרס הייתה מורה מבוגרת, ואם צעירה לተינוק וראשון היא גרה בבית שכור טהור. היא למדה 4 כתות בחדר אחד. כתה ב', ד', ה' ור' אבי פייבוש וישראל ליטוין היו כתה(?). בזמן הפסיקת האוכל ישבנו כולם בכתחה והמורה הייתה מקראית פרק מספרו של נחום גוטמן "באטריצ'ה" או חמוץ שככלו תכלת. כתבנו מכתב לנחום גוטמן וקיבלנו תשובה שהוקראה בכיתה....

טקס קביעו היה בגין הילדים בימי שיישי, באנו חגיגיים יותר לקרה שבת. והגנת ספרה לנו את סיוף חנליה ושמלה השבת. שיר קבוע היה על הקיר תלוי קופסה, זאת קופסת התקנת כל פרוטה שנכנסה אדמה גואלת דונם פה ודונם שם רגב אחר רגב כר נגאל אדמות העם מצפון עד נגב... ואז היה כל יلد קם ומבייא לקופסת הקון היקימת את תרומתו שהיתה בין 2 מיל לכפר היישוב, שהיתה מטבח של חצי מיל. וסייעו לנו על עמנו מולצתנו וכמייתנו למדינה משלנו, ועל פעילותה של הקון היקימת.

אימוי הייתה לה מכונת תפירה שהביאה אתה ארצה, ובנורמה הייתה תופרת לי בגדים. מהשarrowות הייתה תופרת סרטים תאומים לכל גנד. ועל זאת הייתה גאה.

לפי ההוראות של אמי נתתי לאחי נור כשלשה חומו. כשראייתי שאחי מאדיס מאד, התברר לי שנמתי בטעות נור גדוול של אבי.

בכפר היה רופא ילדיים בשם דרי' דניאל. פנית אליו, אשתו פתחה לי את דלתם אמרה שהרופא חוליה והוא תשאל לדעתו. חיכיתי מהחן לדלתו יילדה ב בת 12-13. היא יצאתה ואמרה: "קחם הורגמים את הילץ ואז באים לרופא". נבהלהתי מאד ופניתה לעזרה למושחתה פרטלאר. הבת חנה לקחה אותה למושחתה זהבי שלאוב היה גיוף צבאי, הוא ל凱ח אונטו לכפר איזר שם הייתה רופאה, שהסתכלה על מינון התודעה, והרגיע שhaiild ישן יותר, אך אין שום סכנה.

כשבנו את שיכון רסקו הייתה כל המגרש הגדול ריק, ובמרכזו היו לבני סיליקט אדומות, ומהם ניבנו גם המחסנים של כל חומרי הבניה. זה היה מקום המשחקים והבלויים של כל ילדי הכפר. משחקי המחבאים 123 מי העומדים מלפני ומאהורי הוא העומד. וסתם לשפשף אבניים ולבנות בתים ולבשל מהקמם האדום...
5

בבית הספר שיחקנו כולם יחד, בהרבה משחקי כדור. הבנים שחקו הרבה בכלור רגל. ההקפות היה משחק מסוות לכדורם, והיה אהוב עלי במיוחד. היום לא ראיתי ילדים משחקים בו. טויל הזכור לי במיוחד היה טויל ברגל מכפר-אוונו למקוה ישראל. הלכנו דорר השדות בין יישובים, וקרוב למקוה בצד הדור רדמו מי גשםים, בתוכם ראיינו ראנני צפודעים בכל שלבי התפתחות, בגודל של צפודע בגוד. בהיותו באוניירטיטה נודע לי שהסיבה הייתה פטל מעיבוד שורות שהיה באזור. והוא גרם לעקבות בהתקחות הראשניים. זה היה טויל רגלי מרשים ביותר, ההסברים ששכנעו על הסטוריות המקום. ומצי "הפיקוס הבנגלי" עם שרשי האור המפורטים שלו. עד כמה שאני זכרת זה היה בכתה ד, עם המורה שמואל גוברמן, הפענה האחרונה ללימודנו בכפר.

הבידור העיקרי בכפר היה סרטני יום שיימי בבית העם רב התושבים צפו בסרט. אבי היה איש מלא שמחת חיים, אופטימיות ואהבת אדם.

זכור לי שנשארכנו שנינו בלבד בבית, אבי ואני. מצינו לנקוט לנו אוכל, אבי הטיל עלי משימה לחפש בכל הכלים כדי לאסוף כסף לקינה. הפתעה גדולה הייתה למצא שלינג. זה היה אוצר והוא לנו יום חג של קניה בצרכנית מכל טוב!! קנוינו לא רק את ההכרחי, כמו עשירים. (היום אני יודע אם ידע על קיום המטבח הזה או לא ?) אבל לי נשאה חינהה בלבד.

לאבי היה בתקופה מסוימת בית יציקה לנוחות בתל-אביב במרכז וולקובסקי, והוא נהג לחת את עוזי לעבודה בחופשות. אני מאד נהנית ולמדתי להכין מודלים של מיניאטורות מוחות. באחת הפעם יאנו מהבית הגענו לתל-אביב ממש היינו לוקחים אוטובוס ליפו וירושה במרכז וולקובסקי. להפתעתו הדור התארכה מאד. ואבי שלף מתייקו כרייך של לחמניה עם נקייק תפוח עץ איזום מירב... והתברר שהוא נוטעים לירושלים. לאבי היו שם טיזורים ואותי הביא למושחת שורץ טרודית ורותי. ההפתעות היו חלק מהCAF.

אבי היה חובב חיים במיוחד יונים וכלביט. בחצר ביתנו היו במשר החיים רב בעלי החיים שבממשק. יונים היו גזעיות והוא עסק בטיפוחן. היה תקופות שעוזן המעדף היה יוני דאור ואז עסוק באילוף, זאת גם הרבה זנים אחרים. ביום הולדת אחד כאשר הגיע הביתה מאוחר לאכזבתה הרבה (או לא היה קשר בין אנשים טלפון היה נדייר ורק למקרי חרטם). שלף מכל כס יונת טוט לבנה עם גרבאים (מנצחות) צונב כשל טוט וציצית על גראט. ואני שמחתי על המתנה המיווחדת הזה שטי יונים יפייפות.

בימים ראשונים היה עדר של כמה נעימים סוריות שהובאו מטורייה ע"י ולי דודי. הובאו 40 נעימים וחולקו 2 לכל משפחה. אצלנו היו כ-10- נעימים וגם תיש. ונשכר רועה בשם שלום נער תימני מפתח-תקוה.

הרועה היה חי בחצרנו בעמדה, היה אוטס כל בקר מכל הבתים את העדים ויצא אותן למרעה.

אחרי זמן קצר מתו העדים. הגרסה שאנו ידעת היא שהרגלי המרעה היו בעוכרי העדר והעדים חלו. בשונה האחרונה שמעתי מהנה פיזור שחיסון העדים גם לחתומה מידית. והוא שלא הודה להביא את שתי העדים לחיטון. הצללה אותן ממות...

אחר כך חולקו לתושבים המעווניים עיזים לבנות מגען זון. הן היו עתירות בחלב והן לא הוצאו למרעה וקיבלו מזון בבית.

ואז שוב היו לנו נעדים. היו אדנביים, טסים. ברחיס ברברים אחים, תרגולי הוודו שחורים פניניות כלבים.

שוק נעופות קטן בסוללות היה ענף שהוא נפוץ בין חברי הכפר, הוא היה לגהרון לביצים, ועם הטענים היו גם הכלאות לבש ולפטמים.

בראשית ימי הכפר נסע הגן לטישול לגן-החיות בתל-אביב, הגנתה הייתה כרמלה. הנסעה הונצחה ע"י הצלם שורץ, שבתו רותי זל הייתה בין ילדי הגן.

כתבה מצולמת, התפרסמה בעיתון פלסטין PALESTINE, חגיון לג בעומר היו ארום של כל הכפר. בזמן מלחמת העולם שרפו את היטלך.

סביר דבר אחד אחד שלב אביו הגיע ארצה ב-1935- בן 21 והתגיס לנוטרות הוא נרעם לאנודה החסיטופית בכפר אונו. היה לו מגרש צמוד למגרש שלנו. הוא השתחף בנסעה לטוריה לקניית העדים המקומיות להקמת עדר לתושבי הכפר. עם הקמת צה"ל גויס ונפצע במלחמת השחרור אבל עז ורجلו נפצעה קשה מכדור חודר פירין.

היא עבר תקופה שיקום ארוכה בבית חולים הצבאי תל לימיינסקי. עם שחזרו קיבל ממשור הבחן בית בשיכון ותיקים בנתניה, ולא בא לגור בכפר. אבוי רכש את המגרש שלו בשנות ה-50 המוקדמות. אמרו ניתוח קשה בקיבה, שב אבוי את בית המלאכה ליציקת נזוזות שהיה לו שיש שותף במשך כ- 10 שנים. והקם לו עופות על המגרש השני שוק חקלאי שהיה משאת כל חייו.

זאב וילי זודי קנה לעצמו טבעת נוי. זה היה יוצא דופן במשפחהנו. הוא היה הגבר היחיד שהכרתי במשפחה שננד טבעת.

ולהפתעתני קנה גם לי טבעת קטנה, שעל האלייפסה המנוגדת את הטבעת היו משלבות ת' ו' פ'ראשי השמות שלשמי.

היות ולאלקח מידת מצבני. הייתה הטבעת גדולה על הזורת וקטנה על קמיצה.

ענדתי אותה ויצאתי לצוד פרפרים. היו אז הרבה יותר מאשר היום.

תוך זמן קצר אבדתי אותה בחזרה. הייתה בת 9.

שנתיים לאחר מכן שחקה בתי בת ה-9- בחזרה עם חבר ומזהה את הטבעת. רענן רואה בה סמל לשורשים במקומו,

צונצוי - סבתא - אמא של נוטוטו

צונצוי נסעה לטורגומורשט ב-1919 כשהייתה בת חמיש, כינסנו את כל המשפחה מאחר וידעו שהסבתא הולכת למות, זאת הייתה הפעם היחידה שצונצוי פגשה את הסבתא של נוטוטו. הסבתא שכבה במיטה הייתה מולד זקנה וחולה ושמחה לפגוש את הנינים. את כל הילדים השכיבו במיטה אחת לשון.

סיפור מס' צונצוי 28.5.79

צונצוי גרה ב- דבה סבא וסבתא שלא מצד אבא גרו בטורגומורשט, לשם נסעו ברכבת מדבה, המרחק היה כמו מות"א לפ"ת בערך, לכל מקום נסעו ברכבת.

לצבי נולד/ 2 ילדים מאיישה אחת
לאחר מכון התחנן עם אישת אחרת ללא ילדים ובא ארצה. ר' איה (הוילוי)

רGINA ורוזה ז"ל.
עברו לבודפשט כאשר רומניה כבשה את אזור טרנסילבניה. רגינה מתח בשואה עם בנה ובנה השני ניצל נשא את אשת אחיו בונה בית והביא לבתו את רוזה שהייתה ללא משפחה משלה שנראתה בגל השואה. עד היום חיים בבודפשט משפחת הבן לוצי (לסלון) + אישת- גבי ואחותו הנושא עסם בן ובת אח נשוא לאישה ממוצא גרמני יש לו תאומות בגיל של מורה? בירושלים חי גDALICO אברהם בנה של ברטה (אחותו של צבי מנדל) מספרים אל ברטה שהייתה אינטיליגנטית מאוד מחוננת.

ג'ורי + צילה יש להם שתי בנות אידריס ואורית חיים בלוס אנג'לס. ר' איה (הוילוי)

Simon

Olga Feri

ר' איה (הוילוי)

ר' איה (הוילוי)

ר' איה (הוילוי)
ר' איה (הוילוי)
ר' איה (הוילוי)
ר' איה (הוילוי)
ר' איה (הוילוי)

ר' איה (הוילוי) ר' איה (הוילוי) ר' איה (הוילוי) ר' איה (הוילוי) ר' איה (הוילוי)

תמרה דרשפ (לבית פישר) מספרת על המשפחה

אבי, קלמן פישר, נולד בשנת 1912 במרוש ושרהי שברומניה (טרנסילבניה).

כשהיה בן שנתיים, התגייס אביו לצבא, השתתף כלוחם במלחמת העולם ה-1 וממנה לא שב.

בבית נותרו סבתא שלי ושלושה ילדים. קלמן למד ארבע שנים בבית"ס ובחרדר כנער צעיר החל לעבוד בחנות של מעدني שוקולד. בזמן זה זמן הפך סוכן מכירות.

כנער מתברגר התהן אבי, בתנועת נוער ציונית "השומר" שבמרוצת הזמן הפכו לתנועת "הబונים". אבא וכמה מחבריו, הפכו את החזון למציאות ועלו לארץ, אחרי שקיבלו (סרטיפיקט) תעודה עלייה מה坦ועה הציונית. הם הגיעו לארץ באונייה שיצאה מנמל קונסטנטינצה.

אימי מרימ(צונצוי) פישר (לבית מגדל)

נולדה בשנת 1913 בעיר דבה שברומניה (טרנסילבניה). היא גדלה עם אחיה במשפחה שנייה חנות קטנה בעיר, אמידה מנכיסיה כשהאם חלה ונפטרת.

אביה עבד קשה לכלכל את המשפחה, ודאג להינוך ילדיו.اما, החזיקה את משם הבית, אך יחד עם זאת גמרה 8 שנים לימודים.

צונצוי, הייתה חברה בתנועת הנוער הציונית "השומר" שם שמעה על פלשתינה ועל חזון הציוני. כששמעה על אפשרות של קבלת אישור-עליה, ממשה את זכותה ורצונה לעלות לארץ.

צונצוי קיבלה את ברכת אביה, ועלתה עם קלמן פישר, שאתו התהנה.

כמה מילים על ההתקALKמות ...

בנית משק-הוזר הייתה מלאה בעוגמת נפש רבה.

שני דברים חיקשו מאוד על החקלאות במקומות :

1. האדמה החולית

2. הקצבת המים

اما ניסתה לגדל ירקות שונים לצורכי הבית: חצילים, פלפלים, עגבניות, מלפפונים, צנוניות, בצל ירוזק, שעועית ועוד. כמו כן ניטעו עצי פרי שונים.

אך בשל דלות האדמה והקשישים בהשקייה הייתה חתונה זעומה.

המים, שהוזרמו מכפר איז'ר, שבה הייתה הבאר, הגיעו במשורה וחולקו בהקצתה.

לעתים קרובות לא היו בכלל מים בצרפת, לא להשקייה ולא לצורכי הבית.

דודו ויל, אחיו של קלמן, שגד הוא היה חבר בכפר, יצא בשליחות הכפר לטוריה.

הוא קנה שם כ-40 עזים אותן חילקו בין המשפחות. אכלנו נוטרו כמה עזים ותייש אחד. את העזים תלבו ההורים בבוקר.

נער צער בשם שלום כהן, מ"מחנה-יהודיה" בפתח-תקווה, היה אוסף את כל העזים בכפר ויוצא אותו למרעה.

באלה תקופה עבד אבי בתל-אביב. הוא עבד כיוצק נוחות במפעל שהיה בעלותו בשותפות עם חבר. يوم יום היה יוצא באוטובוס הראשון בבוקר, וחזור הביתה באוטובוס האחרון. לאחר מכן הגיעו הדרונות והוא עלי לנוסע באוטובוס שנסע לפתח-תקווה, לרדת ממנו בפרדס-ץ ולהמשיך משם ברגל.

בשנות החמישים סגר המפעל ליציקת נוחות, וההור הקיםו בשטח משק-הוזר שלחם לול הטלה שהפתחה במרוצת השנים והפכו לול המשוק אפרוחים. ההור עבדו בלול שעות רבות ופרנסו את משפחתו בכבוד.

אני, תמרה לבית פישר, נישأتي לרענן רשי מכפר סיירקין.

ולדו לנו 3 ילדים - ענת, יעל וניר. שלושתם למדו בבית הספר היסודי "ניר" וסיימו

העלייה לארץ וההתיישבות בכפר אונו

קלמן וצונצאי פישר עלו לארץ כחלוצי התנועה הציונית בשנת 1933.

הם הגיעו לכפר-סבא ושחו במחנה אוחלים שנקרא "גבעת-השומר". כאן עבדו כעבדה שהזדמנה לידם, בעיקר בפרדסים בסביבה, בהשקיה, בזיבול, בניקוז או בעבודה אחרת. באותה תקופה הייתה תחרות קשה עם הפעלים ערבים, הרגילים לעבוד בעבודה גופנית ולחיות ברמת חיים נמוכה (להסתפק בשכר זום).

ה חיים השיתופיים ב"גבעת-השומר" אכזו את קלמן וצונצאי, והם עברו לתל-אביב כדי לעבוד ולהשוך כסף שיאפשר להביא ארצתה את בני המשפחה שנשארו בגולה.

צונצאי עבדה כעוזרת-בית, וקלמן עבד בעבודות יומיות מודמדות. מכיוון שהיא בנו ונחוצה התקבל לעבודה קבועה במפעל "נחשתן", מפעל לבניית תנורים לחיכים מים לריחזה (בזילרים).

אני, תמרה, נולדה ב-1935.

בשנת 1939 עברה המשפחה לגור (עם בני המשפחה שעלו בימיים ארצתה) בדירה שכורה בשכונת-שנקין (היום גבעתיים). בהמשך השתקעו בצריף בחצר הגדולה של משפטת צ'בנחלת-יצחק. בחצר זו היו אורווה ורפת, וגם לנו, משפחת פישר, היה משק קטן ובו עז ואורנבות. קלמן אבוי טיפח עציצים רבים של קקטוסים, שנדרדו גם למשכנו החדש בכפר-אונו.

בשנת 1940 התיישבנו בכפר-אונו, שנקרא אז שכונת-אונו.

בשכונה נבנו 38 בתים זהים. בכל בית היו 2 חדרים, מטבח ומרפסת, השירותים ב"מבנה קטן מעץ" בחצר.

לכל יחידת מגורים הוקצתה חלקת אדמה עליה הקימו "משק-עור", - משק קט שיעזר לפרנסת המשפחה - ובו בעלי חיים, עצי פרי וכן ירקות.

הليمודים בכפר-אונו

כשהגעתי עם הורי לכפר-אונו הייתה בת 4, וכנכשתי לנ' הילדים. בכפר לא היה מבנה עבור הגן, והוא היה בבית פרטי, ביתה של בתיה איזונשטיין.

כשהגענו לגיל 6, הגיע להתחילה כת' א', לא היה בכפר מבנה עבור בית-הספר.

המשכנו למדוד בוגן עם ילדי הגן, והגננת כרמלה לימדה אותנו גם את החומר של כת' א'.

כשהגענו לכיתה ב' עברנו למדוד בבית השכן לגן. היו בסך הכל 12 ילדים מגילים שונים, כיתות ב', ג', ה', ו', שלמדו בחדר אחד.

המורה, ד"ר אסתר טוס פרוידנטל, לימדה את כולנו יחד מקצועות כמו עברית, ספרות ותנ"ך. את המקצועות שלא ניתן היה למדוד את כולם ייחדיו, כמו חשבון, לימדה כל "כיתה" לחוד. כאשר "כיתה" אחת למדה חשבון, עסכו ילדי הכיתות האחרות בעבודה עצמית או היו בחפסקה.

המורה אסתר כתבה מכתב יפה למחאלקת החינוך במרכזה החקלאי (משרד החינוך של אותן הימים). במסמך היא מספרת שקבעה את ספרו של נחום גוטמן "ביutrisha - חמור שכולו תכלת" והיתה מקריאה אותו לילדים בזמן שאכלו את ארוחת-הבוקר, וכמה היו הילדים נהנים מן הספר. נחום גוטמן ענה במכתב קצר.

המורה אסתר גרה עם בעלה ואמה בבית שליד בית-הספר. בנה הבכור נולד ב-1942.

היא הייתה מורה מעולה, רגועה וטובה.

בית-הספר, שלא היה לו מבנה משלה, המשיך לדוד בין בתים שונים בכפר בהם התפנו חדרים, שהושכרו על ידי בעלייהם לשימוש בית-הספר.

שנה אחת למדנו במבנה בית-הכנסת. נשמרו לבנות את בית-העם עבר בית-הספר לשם, ונשאר שם עד שבנו את בית-ספר "ניר".

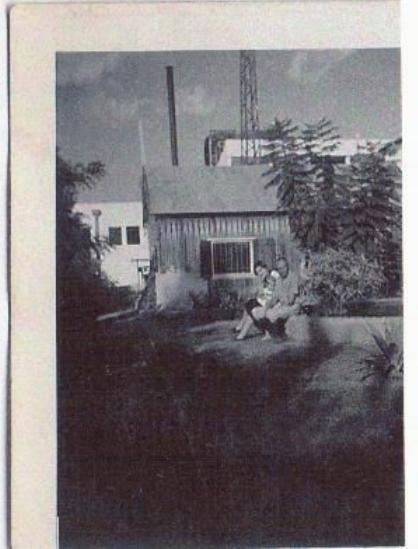
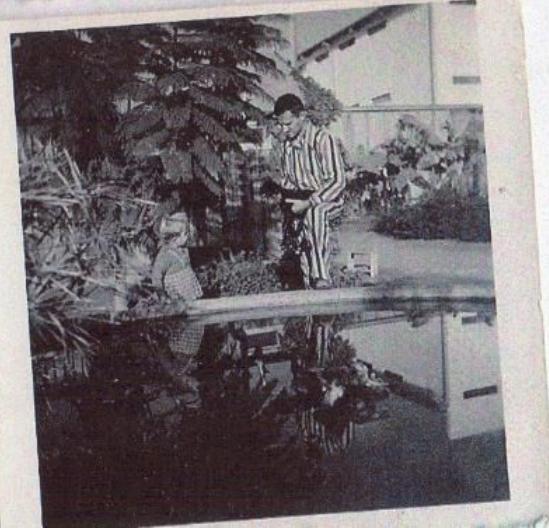
אחרי אסתר היה לנו מורה בשם שמואל, וגם הוא לימד 3 כיתות בחדר אחד.

בתום כיתה ד' הייתה علينا לעבר ללימודים מחוץ לכפר. ה策טרפנו לכיתה ה' בבית הספר לילדי עובדים בנחלת-גנים (רמת-גן). היו צרייכים להקפיד להיות בזמן בוחנות האוטובוסים כדי להגיע בזמן לבית הספר, ובתום הלימודים לחזור באוטובוס. היו אוטובוסים מעטים ביום, ואם אחרינו היה علينا להמתין זמן רב.

עם יריד בלילוה שלג וכל הכהר תהיה מכוסה שלג. באותו יום החלנו שלא נסעים לבית הספר, ונשארנו בכפר לחנוג עם השלג.

לעתיד מלחין בוגר וריה

130' 56 2002.13.13 2001 2001
10.3.04

313 103 195

May 1938
Rancho San Simeon

ג'ירז'ה ג'ירז'ה ג'ירז'ה

וְיַעֲשֵׂה
בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל
בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל
בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל

בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל
בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל
בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל

כִּי
אָנֹנוּ
1936

נָסְלָחָנוּ

היאו קהן זילז לורה כהן
ב- 1936 נולדה

בן ציון פלאה לוי
1941-1942

29. 2nd May 1956

גראן גולדמן ווילם גולדמן (מימין) בוגריה גולדמן ווילם גולדמן
1940 ~ 1948 ~ 1948 גראן גולדמן ווילם גולדמן

גַּתְּהָ 27.5.1950 תְּרֵנוֹן אֶלְעָזָר אֶלְעָזָר

(૩૭) ૧૯૮ સુર પટી

הַמִּגְדָּלָה כְּבָדָל

הַמִּגְדָּלָה כְּבָדָל

וְאֶתְנָהָרָה כְּבָדָל

וְאֶתְנָהָרָה כְּבָדָל

וְאֶתְנָהָרָה כְּבָדָל

וְכִי
לְמַעַן

1900 אירופה אולדת צ'נגו צ'רנוביץ

ההארה גרא פינט זנדי גהכאנטה גאנטה אומן

הוועד המקומי
למען המגורים ומשתתנו
שכ' אוננו.

לכבוד,
הוועד היישובי
למען המגורים ומשתתנו
חל א.ב.ג.

א.ג. דנדון: קלמן פישר חייל. מס' 09769

26. 9. 48. נציגו אליהם במלואה להוציא להענין של משפטם העיל עורך לאין
חיוות וחענkeh שאשתו מקבלת לא כוללת שכור דירה. היא מקבלת יחד עם שני ילדים
500.53 לא". הנגיד שבקשותם לדין בדבר בקדם ואפשרי.

בכבודך רב

בשם הוועד המקומי

הוועד המקומי

למען המגורים ומשתתנו
שכ' אוננו 26. 9. 48.

לכבוד,
הוועד היישובי
למען המגורים ומשתתנו
חל א.ב.יב

97630: חייל קלמן פישר מס. 09

א.ג. דנדון מליציהם למוסיק לשבדרתו של הכל פוד 4.000 לא"י וдолר זה
הסבירות: אם הענקה שעתה מקבלת יחד עם שני ילדים זה : 23.500 לא".
אם להם הוצאות כבון מטבח ומים, ואין אפשרות לשלם אם זה.

בכבודך רב

בשם הוועד המקומי

התקין סופר המודפסים על סכום של אוצר אגרות מילוי שטרתית בע"מ

(X) תאריך החלטה מס' 10/9/46 בזאת הינה כלהלן:

- (1) יעדתו זיכרון
- (2) דוד מירולוב
- (3) סטלה זילען
- (4) ברוך פינץ
- (5) אלון פישר

(2) בשים ערך וזה מוגדר ביום 17 ספטמבר 1946 כי נטען כל אחד מהלוד
הו על כל שדיינו ועלותם חכמי יוציאו גם
ושאותם בוידיעות חותם האגדית מוניציפלית.

(1) בשים ערך מהוגדר מיום 6.9.46 כלהלן:

(a) לאביך מאה קרט קרט ליטולן מס' 20 שלקוט אמתה בידיעות צב
- 8- 98 עד 117 מס' 6498 ולחותם על חותם אכיפה עם קרט קרט
לאטאל בע"מ כמפורט.

(2) להכזר שאה קרט קרט ליטולן בע"מ מס' 6498
ולחותם עליה מזוין האביך עם קרט קרט ליטולן בע"מ ולחותם
הזהה כהנ"ה מס' 6498 לזרע שמי לאם סולו טבר
הזהה בכירם מס' 6498 כמפורט.

1723 ראו

פראג

• "לְמַעַן זֶה מֵרָא * נִזְמָן בְּגַם הַנְּעָדוֹת אֲלֵיכֶם
גְּדוּלָה כְּכֹל גִּנְגִּיל אֲוֹתָד אֲלֵיכֶם הַתְּשׁוּבָה" וְכַיִלְבָּשׂ

נְגַדְּלָה 25.1.99 7.8.99

(מִינְקָה וְמִתְּמָרָה קָרְבָּה)

* פְּרָאָרָה גְּדוּלָה כְּכֹל גִּנְגִּיל אֲוֹתָד

• הַלְּבָנָה אֲלֵיכֶם בְּגַם הַנְּעָדוֹת אֲלֵיכֶם
גְּדוּלָה, גְּדוּלָה, כְּכֹל גִּנְגִּיל אֲלֵיכֶם נִזְמָן בְּגַם הַנְּעָדוֹת אֲלֵיכֶם
בְּגַם הַנְּעָדוֹת אֲלֵיכֶם, כְּכֹל גִּנְגִּיל אֲלֵיכֶם נִזְמָן בְּגַם הַנְּעָדוֹת אֲלֵיכֶם
בְּגַם הַנְּעָדוֹת אֲלֵיכֶם, כְּכֹל גִּנְגִּיל אֲלֵיכֶם נִזְמָן בְּגַם הַנְּעָדוֹת אֲלֵיכֶם
בְּגַם הַנְּעָדוֹת אֲלֵיכֶם, כְּכֹל גִּנְגִּיל אֲלֵיכֶם נִזְמָן בְּגַם הַנְּעָדוֹת אֲלֵיכֶם
(כְּכֹל גִּנְגִּיל נִזְמָן בְּגַם הַנְּעָדוֹת אֲלֵיכֶם)

13.2.99 גְּדוּלָה

• צְבָנָה הַנְּעָדוֹת בְּגַם הַנְּעָדוֹת כְּכֹל גִּנְגִּיל אֲלֵיכֶם, כְּכֹל

• כְּכֹל גִּנְגִּיל - בְּגַם הַנְּעָדוֹת 12/6/02

• "הַגְּדוּלָה בְּגַם הַנְּעָדוֹת כְּכֹל גִּנְגִּיל כְּכֹל גִּנְגִּיל כְּכֹל גִּנְגִּיל
12/6/02 כְּכֹל גִּנְגִּיל כְּכֹל גִּנְגִּיל כְּכֹל גִּנְגִּיל כְּכֹל גִּנְגִּיל כְּכֹל גִּנְגִּיל

• נִזְמָן בְּגַם הַנְּעָדוֹת כְּכֹל גִּנְגִּיל כְּכֹל גִּנְגִּיל כְּכֹל גִּנְגִּיל
12/6/02 כְּכֹל גִּנְגִּיל כְּכֹל גִּנְגִּיל כְּכֹל גִּנְגִּיל כְּכֹל גִּנְגִּיל כְּכֹל גִּנְגִּיל
12/6/02 כְּכֹל גִּנְגִּיל כְּכֹל גִּנְגִּיל כְּכֹל גִּנְגִּיל כְּכֹל גִּנְגִּיל כְּכֹל גִּנְגִּיל

נומטלאגיה בטעם מר-מתוק

מאת שושי כהן

מעלים זכרונות בגין ביתו של קלמן פישר

ד"ר אבב וילנאי, מורה נודד בunosais של ייִדְעַת האָרֶן. כפר אונו – על שם אונו תובחת במקרא, ומיקומה לדיות חוקרים בכפר ענאָן, בסביבות אודז'ודה.

"ספר על העיימס" נשמעת קריית ריד-בן – אלו העיימס שבביא אבא פישר. דורך קיבוץ זו עבר לסוריה והביא משם עיימס שollowק בין התושבים.

ספר העיימס נגמר מודר מודר. רועים מודרפלמים לא היו כאן, העיימס חל וنم טרי פול מסור בצדיו של ד"ר קלמנט לא עדר. רוב העיימס מתו.

היו נסיבותן חלקאים נספיקים, כמו גי' רול תרגולות "ש'חטן היה אוכל אתן והחטסן הרוג את האפורהם". והוא גם שחי רפתות.

אנ' גנייסון מוגלח יותר היה בתחום גי' דוח'יות והפרירות, גם לאספקה מקומית וגם למיניה. למען ההיסטוריה החשוב לדעתה מה לאיוּן –

רוותים בחדר – ולדברי קלמן פישר, מ"ב"ית השימוש ניתנו היה לראות את הכהר כרך לו".

וכשה קדר מתעורר על מחיד הכתמים "עם ריבית או בליל?" עם כביש סלול?" קצת קשה להגיא לעמק השווה, כל אחד ביחסו שהוא הוא הגוזך. על דבר אחד איז כל יוכחות: הסכום שלום במתבע של "ליריה אויל' קמצוץ מובכה – אבל זיכרון גורר אי-רועל שמכבל לעוד יזכיר ועוד סייר, ופת' אום חיים את העבר, מנעריהם קצת את האבק מעלה לסייעים הקטנים שהיו פעם לא חי הימים.

והנה אנחנו בימים של תחילתה – וזה התחיל בשתי שכנות: "ג'ר", הכוללת את הרחובות וולך (חלק), רמו (רק בתחילתו), השלישי, המגנים, והפלמ"ח, ושבונית

"רסקו" שכונה ביז' רחוב רמן, סוקולוב ומיצפין לגן הגיבורים. הכתמים תוכנו ע"י האדריכל אריה שרון, שכונות פועלים, ש'אפשרות להקים מות' משק עורי' ליד כל הכתמים קט' ני. בכל בית שני חדרים, מטבח ומרתף

כ, גבירותי ורבוני, קריית אונו, שנולדה בשנת 1939, בת חמישים בוגר העמידה לעיתים מבית אחותה נגעה עיימס. אך העיימס תיד עד לפניה, יש לה עוד הרבה תוכניות על הפרק: לגדול, לחשתחב לוגגיא להישם גים.

במסגרת תגיות היובל נערך, בחודש שעבר, מפגש מרתק ומרגש של נומטלאגיה. בכינוי של קלמן פישר, מריאשוני הקרי, התכנסו וכאו ותקי ותיקות המקומות – המכ' יסדים – ובאמתתם סיפורים רבים על מי ראשית והקמה. פגישה מרגשת כבר אמרנו מביב לשולחן הארץ והעיר, לא מזגנו את ארודה, שרית, יאב או עמי – אבל גרשון, וקלמן, ליל' וגבת אלר, יהודה ומר רה' כי, רוות ובלומה ועד הרבה חברים והברות להקמה, היו גם הם. גם ראש' מועצת בע' בר ובחווא – אביגדור ושות', אשר דר וכמר' בן דודו קרפ', שאזינו ונירכו.

שנ' האָרֶן –

התישבות החדשה

לפפו, שם שירות כתשעה חודשים. ארבעה מהמגוייסים לא חזרו מלחמתה, ביניהם מי שעלה־שמו נקרא רחוב הכניסה לק. אונו, חיים וולך ז"ל.

אני שואלת את מר פישר איך הוא רואה היזם את ק. אונו. רבים יניעו ואשש בסתמה לדבוריו: "אחוורי שיטס כה רוכות בארכץ אני יודע, שהטפלוגות אינן יכולות לעשות עוד את שלמען הוקמו המפלגה הפקה השבורה מהה' דינה. לו היה הורו שי מסתכל על ק. אונו בעיניהם של הפליטים היהום, היישוב לא מאושר, שהגששים את כל תלמידוחיו, דבריהם ריכם ושרואה בדרך הצער את מי שהפקידו להגשים חלומות יפים למען המדינה ולעמן עצמו.

באוצר קיראון של היום היו לפניו המלחמה שלוש עמדות שמירה, שבכל אחת מהן שמרו שלושה או ארבעה אנשים. נשק רב לא היה, אך גם לא התקלויות רבות.

לבסוף מספר לי קלמן פישר, כי תחמי היה ידוע כמגדל היונים של קריית־אונו, והוא מבקש להודיע לכל תושב שמתכוון להקים שוכן, כי יוכל ממנה וגיגנים בתנהנה. בכך יוכל לבטא את האהבו לשלאם.

נפלאה של עשייה למען כולם ולמען עצמן בחוכם".

קלמן מזכיר בגעגועים כיימים בהם היו המשפחות מגולות בחזרות עופות ליצים, עיזים החלב, ברוחזים או ברוברים, ריקות. "לא היה חסר דבר; לא אוכל, לא אהבה... לכסף לא היתה חשיבות, شيئا פוליטית ושנאה בין יהלוניים ליהודים לא הייתה קיימת. אך הגעגר עים", הוא מוסיף ואומר, "טוביים רק לעתיד. אין אפשר לחזור אותן אהורה".

ఈ־השנה תושבים כינויים קלמן פישר. כמו שהוא גוף והודע למועצה מקומית, שכראשה המשתקה תונפה קריית־אונו, הארגן ועד בן חמישים תושבים כינויים קלמן פישר. כמו שהוא גוף והודע למועצה מקומית, שכראשה העמד זידמן, יעקב כהן, מחלפיו, איש המערך, נתן תנפה רכה לפיתוחה המקומית. גם בהקופת כהונתו של ראש המועצה הנכuchi, אביגדור ורשה, עדין קיימת נאמנות לקריית־אונו מעבר לעניין המפלטתי, והוא מקווה שכיהנה גם בעתיד.

מלחמת השחרור

עם פרוץ מלחמת השחרור היה בכפר־אונו כ-80 משפחות. אף הערבים שהקיפו את היישוב לא היו עד סכנתו. לוד ורמלה שוחררו ומשפחות עבירות בכבודיות נטשו את הארץ. לא היה עוד צורך לשמורות הכתית־פוסטוקת סכיב גדר הגבול, שהונגו בפיקודו של אריה ויישניאק ז"ל.

באוצרו קיראון של היום היו לפניו המלחמה שלוש עדות שמירה, שבכל אחת מהן שולשה או ארבעה אנשים. נשק רב לא היה, אך גם לא אירעו התקלויות רבות ולא היו אכידות בנפש.

את מלחמת השחרור עשו 90% מהגברים בקריה עצמאו ההגנה לישראל. קלמן עצמו צא

שלושים וחשעה בתים בנקורה ליד כפר־אוז"ר, באדמות הConfigurer שנרכשו ע"י הקק"ל. בחודשים נוכמבר־דצמבר 1939 נרכסו בתים 39 משבות,

חוות, בינויהם קלמן פישר ור' מילא. כהן קייזר קלמן פישר גמל כטרנסילבניה שברומניה. ב-1933 עלה ארצה עם קבוצה ציונית שרצזו להקים קיבוץ. אך קלמן העדיף לעבור לה'־א. בשנים 1935–36 שמע, כי ההסתדרות והמכה החקלאי ככני־כבר מארגנים הקמת יישוב ליד כפר־אוז"ר — וכך הגיעו למקום עם קבוצות ציונים מ"ת־א", יהודים מארץ־ישראל שונים כמו פולניה, סוריה, רוסיה, וואוסטריה.

"כשהגענו", מספר קלמן פישר, "הינו צעירים, בצלם טוב וירוש פוחת, ולזמן קצר היו הינו השכנים עם השכנים טוביים טוביים. עד היום שמר קלמן על יחס חبور עם אמו יונה אבש, שכנו בעבר וחווב טيبة כים.

מאת עת רגאון

היום הם נקרים יות'ק' היישוב. ארבעה גברים ושלשים נשים. אז — שלושים ותשע משפחות צעדיות. רות, כולם בני 25–28. עם הרבה אהבה למולדת, חיים ולכבוד האדם. כולם באו בלב פתוח לקראת יחס שכם טובים עם העربים והבדואים. לקראת זס' העצמאות שוחחה כתבתם על קריית־אונו של לבני קום המדינה עם קלמן פישר.

לפני ארבעים ותשע שנים היה עדין המקום הזה, בו אנט גרים, מוקף בכפרים ערביים ובמושבים כדרויים — כפרים המכונים את אדרתם ועקבם בפרדסים. יהוד, נווה־מנוגון, סבון מחלפיים. היום השם שמות כמו יהודיה, ח'יריה, סקיה. השם קריית־אונו מחליף את אפר ענא.

להקים יישוב חדש לפני ארבעים ותשע שנים לא היה עדין בתים בקריית־אונו. ב-1938 הוחלט על בניית

המשפחות החדשות בנו בכיסוף צרכניתה קתונה. בית־העם נכה לדר' בין המעצה. לאחר עשר שנים נמסרו כל המבנים שהוקמו מבימוש פרט לקלק'ל, ללא כל ציפוי החומרה. זה היה הדבר טכני, אומר קלמן, "זו היהת הרגשה

בתיה לוינסון
שירותי אروح (קטרינג)
בע"מ

אלפין נסיאות ג'ז אלרור
גראן מינחה:

הווערטש אונדערט ישראל

16-18

סוכנות החינוך והתרבות

המודור לביצוע חוק למוד חרבנה

26.5.53

מ.א.מ. 2

בצ'יון תש"ג
26 מאי 1953

מס. 455-2034

ירושלים

לכבוד
רשות החינוך הפקומית

הoved שמקודם נזכר
קדחת אוואן ג'.

א"ג,

תודה: הוועדר המוכך

להלן הננו מתחכדים להטxia לכם ושים
החברים של ועדכם כמי שנשיממה זו פורסמה
בilkoot הפרסומים 84 בתאריך 1.4.50:

דיידמן ישעיהו, טירולר ברוך, רימן
יעקב, סיזר בזעג, פישר אלמן.
הואילו נא להודיעו אם הרשימה הנ"ל
נכונה לפיה המצב הנוכחי, ואם לאו, להזכיר
לנו בהקדם האפשרי ושים מהוקמת המשקפת
את המצב הנוכחי.

במזה שהשנויות בהרכבת הוועדר חלו כתוצאה
ҧხירותם כלויות במקומות, נבקשכם למסור לנו
אם תאריך הבדיקות או האסיפה שבה הוחלט על
שנוי הרכבת הוועדר ועל בחירותם חברים חדשים.

בכבוד, רב,

ר' ד"ר א.ט. המבורגר

1386

העתק: המש' ליישובי עולים, משרד הפנים

אחד מראשוני הראשונים של כפר-אונו, אשר היה בין יוזמי ומקימי הקריה, נזכר בקוריוויים מזמן המה, כאשר קרית-אונו הייתה עדיין כפר קטן ובודד בקצה הארץ

על שטוף, נזום וכ' והוא

המור ביתר לעשן בתוך העזות. וננה, יומם אחד אנו יונזאים לסתור לילוי — אריה יושניאק, שותה האחורי ל' בטחון בשטח ואני — ומג' ליט מרוחק מישחו יושב על גל העפר שליד העמדה ומעל שון-במרץ. התקרכנו וריאנו שהוא עולה חדש, שהגיע זמן צזר קודם לכון מקום ובלי כל תרגשות הוא מעשן לו הלאה ואך מדליק גפרור נור- ספר... הקיינו סקנדל — מה זה לעשן והרי ש הראות חמורותינו השיב העולה-החדש בחמיות: אמרו לי שאסור לעשן בחוץ העזה, לכון יא"ר עיר השעינכם רואות..."

* * *

והעוויות

"או, העוויות. טוב או ה' תכנן המקור היה שיחיו לנו בכפר משקייעו. מישחו הע' לה את הרעיון, שיעוט ה' ה' כתרון האידאולוגי, גותנות הלב וביניה... בקיצור, היה מכב' צע שלם, להביא את שירת העוויות.

אחוי טיפול בכך. הוא קנה אותן אי שם ליד דמשק, הע' בירו אותן עד לקיבוץ דן. שם העלו אותן על משאית ר' העבירו אותן לכפר-אונו. כאן לא שפר מולן, או שמא לא הינו אנו בגדרלי עזם כמו שצרים. מכל מקום, ברוכת הרבה לא הביאו ותשעים אחוז מהן התפגרו חוץ שנתימים שלוש. ד"ר קלמנט, דודו ה' היות היהוד, שהשתה חשב כפר אונו היה עמוס עברה עם אותן בהמות. אכן זכר ביצד נקרה לעו אחת, שכבר היה במעט שלו.

"חבל על הטעופול", אמר הדוקטור לבעתה הע' — אין בת כלום מלבד עור ועצמות".

"או", — נאנחת האשת — "אולי יש בה עוד משהו" — "כן", — השיב הדוקטור, — "שורות" — וסתלק לה

קלמן פישר רוצה להו' סיף דבר נספה, והפעם הוא רצינו מאר: צר לו על שהכפר פושט צורה והופף, אטאט', לעיר, או למשחו דמו-עיר. "לא כך תיארנו לנו, אנו, מקר' מי המקום, את היישוב שלנו", — אומר פישר, — "רצינו להמלט מה' עיר — אך העיר רודפת אחרינו".

אפשרו לא אקדה אחד ל'

רפואה.

הינו מוקפים ערבים, יצאנו לשימרה כל ערב — אךינו עם מקלות היבטי, מעדן, מון, שיא-אפשר היה להמשיך כן, והחלנו לריכוש נשק. נודע לנו, כי באמצעותה "האגנה" אפשר לרכוש "ש' מיסר" גרכני, אלא שמהר היתה אסטרוגומי 70 לירות שלמות (בצ' אפשר לעלה). השיג אנו בחר או יותר). רצינו ללו שוקלניק — היה אשכול — והוא הבתיה לעור. אריגנו שורתה, אספנו כספים באلف דרכיס ואחת, ר' לבסוף אספנוalicusho את שבעים הילירות. שלימנו את הכסף ובאמת — אחרי יומיים הצעואה, שקים ועתונים ר' דה-לוקם, שברגות, לשם השונה שלנו במקומם, היה מוסכנת ביותר מבחינה הטעאה, שקים ועתונים ר' שאר בוקיר-דריק. בטקס גדול הורדנו הכל ואמנם, השמי' מסומן שלא היה לנו נשאל,

ועף — הימה במכח תלונה

בלשתי — והתפרצה: "מי זה

הסמרקץ שנтан לך את המכ'

חבי?" — שאגה האישיות.

שוני הרשונים של קרי שוני הרשונים, מצטיר לעיניך מן חלון ישיש,

נשען על מקלון, המספר בקהל רוער ורווי-נטפל,

גיה על ימי הביצות וה-

מלריות.

פישר אינו כזה, כל עיר,

לא. הוא עודנו צער למראת,

בעל הווש-הומר חוסט,

כמו לכל ההוגדים — ומרץ

רב יש באמצעותם סיפורים

לרוב, עלימה הרשונים של

הקריה — שהוא היה מיוםיה,

כמו, למשל, המכוב שנtan

לו שכנה כדי שייניידן לידי,

אחד מראשי היישוב, שנודע

במגנו החם — או והו. קל-

מן הביא את המכוב לידעו,

אותה אישיות קראה אותו ב-

או, למשל, ענייני בטחון.

"מחצית השנה הר'א

שונה שלנו במקומם, היה

מוסכנת ביותר מבחינה

בטחונית. למה מוסכנת?

מושם שלא היה לנו נשאל,

כמו, למשל, המכוב שנtan

לו שכנה כדי שייניידן לידי,

אחד מראשי היישוב, שנודע

במגנו החם — או והו. קל-

מן הביא את המכוב לידעו,

אותה אישיות קראה אותו ב-

חトル פזיז גרם לתאונת ולשטפונו ברחוב צה"ל

יצחק פלקר, עובד מפעל המים של המועצה ה- מומראית, שכוב עתה בבית החולים, לאחר שהיה מעורב בתאונת מקורית שארעה ברחוב הרצל. ערב אחד יצא פלקר לבדוק את הבארות, כשהוא רכב על אופניו. תוך כדי נסיעה, זינק חתול מ- אחת החצרות אל חור הגלגל הקדמי של האופני, שהתחפה מיד ורוק את רוכבו. 15 מטר קדי- נוע, שהתחפה מיד ורוק את רוכבו. נפצע יצחק פלקר בראשו ובגוף ונהקח על ידי חברו לעבודה בבית החולים.

כאילו כדי לאמת את הסיפור אודות המזל הרע. שמייא החתול, נפרק בדיקת אביבה שעלה ברז השקהה ברחוב צה"ל וסילון מים גבוה זינק אל- על. אולם מאחר שני עובדי מפעל המים היו אותה שעה בבית החולים — חלהפה שעה ארוכה עד שתוון הנזק.

וכאמור — הכל בגלגל חתול פזיז...

בארגן המשאית. הבנוו אונטו לבתו של יושניאק, הרכובו אותו ביהילו וחימו — שוט חלק לא היה חסר — ורך או התברר לנו כי, בעצם, שכחו לשלוח גם כדורים עם הנשך.

"שכחון לא בדיק, כיון שרבינו מיד לשקלניק וצעקו "גואלך", והוא השיב — "ב'" שביל כדרום- שלמדו עוד קצת, ו' שליחון גם כדורים...", למלוד, שאת ה�建מו כשר האוצר קיבל כבר אוי, ביום הטוביים שלהם.

* * *

"אם נזכרים בענייני כי תחווון", — ממשיך פישר ונוסף, "הר'ו שהתייחסנו לשמרות ברצינות מופת לגת ושמורנו על כל הכללים. ליט.

מובן, שמרו על האפלת מוחלת ואסור היה באיסור

עמ' 1

רע

דש כ' ב'

חרישות

ביבות

וחיקם

ת ועה

ה עניין

ר בבית

ב מסיבת

ה ג' כה

ואמנמ

נרט ה'

רעה ב'

לארכזות

ריש את

ת. הו. קלי

ליט ל'

מה ב'

ומפה

תשמש

בחפי

בנור

ואמנמ

נרט ה'

ל רעה ב'

לארכזות

ריש את

ת. הו. קלי

ליט ל'

מה ב'

ומפה

תשמש

בחפי

שנתיים מספורות: מפי ותיקי היישוב

ה' ג' 1939
ג' נובמבר
ה' ג' נובמבר
ה' ג' נובמבר
ה' ג' נובמבר

קלמן פישר ובצלאל גריינברג. ח' ינואר 1964

המקומם ענה זוהי. "נוּה עובד" ;
למה נועה עבד ולא אונו — שלא
מר ז. וילנא ששהיה ראש הקבוצה
— הרוי זוהי בקעת אונו המקרת
איתן ! ואו באסיפה הכללית הוחלט
לחת למקום שם — אגדה שיתר-
פיה אונו בע"מ.

* ובכל זאת איך הגיעו לשם —
כפר אונו ? האוטובוס מטה-אבי
הה' נושאך דרכ' כפר אוז'ר, ואו
בשנה הה' היה שואל לאן נסע
— לכפר איז'ר ? לא אנחנו לכפר
אונו ! וכן לאט לאט השתרש
השם כפר אונו והפך לשם הרשמי
של המקומות .

בשנת 46 החליטו לקודו בא"ר
—eschel Chaver Shalem 10 ל"י דמי
השתתפותו, ואו הגיעו סוף סוף
המים הזרומים לכפר אונו.

ותרבות ? והוחלט לבנות את בית
העם — כל אחד חdem 5 ל"י
למטרה זו, כשותל בונה עסקה
בכניין. במקומות שמהלחת הנוער
ממוקמת היום הוקם בית העם
שמשם גם למשדרי הרועד, לצרכו-
ניהם, הדר בבחון, בייס' לכתות א.ב.
רוג', ובימי ישישי היה גם בית קול-
נוע. בנוסף לה פעים בתושבים לשכונת
היום נסעים כל התושבים לגולניא
"רומה" ברמתגן לראות סרט והיו
חוורים משם בריגל. "חוויות נפל-
אות שהו"ם כבר קשה למוצאו
כאליה" — מחרוש כפר גריינברג.
וקיראון ? על אדרמת קיראון
רצו להקים יישוב קפיטליסטי אך
עיזן בוטל. לאחר מכך רצו להקים
במקומות מחנה של הצבא האמ-
ריקאי, אולם לאחר שכונע החוש-
ביס הוקם המחנה בתל-השומר של
היום במקומות בקיראון.

על שטח קיראון הוקמה
המעברה הגדולה ביותר בארץ
שכללה 850 משפחות, ורוק בשנת
1964 החילהו לבנות את קיראון
של היום.

כשפגשתי במר גריינברג ראייתי
עדין את הברק החלוצי בעיניים ורק
מהמחשבה שהוא עתידי לספר לי
על "תחלת הדרכ'" ; והוא מבט
מיוחד נשׂור לאורך כל שיחתינו
שנסבה סביב' שנים מרכזיות בדור
להציג ה-40 ל夸ית אונו.

בשנת 1937 — עלה הרעיון
ליצאת לאזור המרוחק מכל יישוב
יהודי. להקמת נקודה חדשה
שהיה מרכזו חקלאי. לרעיון קמו
מחנכים ריבט מקרוב וראשי
היישוב, אלום במצוידות המרכז
החקלאי החליטו שיקום ישב.

פנו לכל מוציאות הפעלים
בסביבה, لكنן הרברט סמולא
שפטלה בעולם מגורנניה, ובמה-
ציה 37 הוחלט באסיפה מועצת
פעולי בנירברק על הקמתה הייש-
בוח במקום זה.

החליטו שכל מתישב יקבל
دونם אדמה ואת הבהים והכbris
tabuna סולל בונה, כשהמתישבים
היו הפעלים. ("עמ' למנו"
מחסור בעבודה) התנאים היו:
השקה של 40 ל"י (10 חודשי
עבדה של איז'). ב-39 התחילו
לבנות כהווים באים לשם כך מחל-
אטיב וסבירתה, כשהשמהירה עם
נשך היתה הכרחית.

בסוף 39 נכנסו כמה חברים
לכתיים. הבית עלה 203.40 ל"י
כshallomo עבורי — 12.5 גראש
לחודש במשך 15 שנה.

מים, חשמל, תחבורת, צרכניה
— לא היו במנצ'א. פעמים
שבועיים היו מקבלים ברכבת מים
מכפר אוז'ר, וכשוו לא היה
מגיעה היו יוצאים עם כדים
לפרדס ע"מ להביא מעט מים
הביתה.

הביתה

העצעה הראשונה לשם למקומות
החדש היהת "נוּה עובד" אך
שבת אחת באמצע ינואר נפנס
מר גריינברג בקבוצת מתיילים
שסירה באוזר. כשנסאל לשם

ירוש שבכמה. וכך נזכר מ-
זידמן זיל' בראש המועצה הרא-
שון — ב-1951.

ואז החלו בהקמת בית הספר
הראשון (שהיה ממוקם בגן ליד
המעצה כיום). הזכינה אוננו
שונה שמר פישר היה בין מקימיה.
הקובוצה המוקמה פעלה כ是怎样

אחד במטריה לבנות את המקום,
ועמده איתן לכל צורה קטנה

כגדולה שכאה עליהם.

מה הביא אותך, קלמן פישר.
לכפר אונו ?

בתחילת הדור, קבוצה המיסדרים
— 39 במספר שאפו שהמקום

השומם היפוך לקריה ייפיפה
מלאת ריק, שיהיה נעים גודל בה
את משפחותיהם. את המשאלת

החולו למשמש בשתי היזדים, וכך
מוסך מר פישר. היינו מנוחים
כשהקשר היחיד עם הסביבה היו

שני אוטובוסים, אחד בכורק ואחד
בערב. אם הפסדה חד היה נאלץ
ללכת ברגל כ-6 ק"מ עד פרדס

כץ. אך חירות יצרית הראשונים
והעשיה המשופחת היה פיצוי
כלל — "אללה היי מים".

לאחר 40 שנה, האם ציפית

להחפתחו כזו ? אף אחד לא חלם שדרינויו
החול של או תהפוכנה להיות קריה
יפיפה מלאת ריק: כמו שאנו

מטפח את העציים בכתי כגם
הקריך גדלה ומטפח. לעומת
המינים של או הומה היום

המושלים בו. קצת לפני קום
המדינה נקלטו 80 משפחות עולים
ששוכנו בגבעת ברכה של היום,
המקום הקטן הילך ונරחב ונזקק

כבר לאורגון שעמדו בראשו, וכך
לאחר 12 שנים נבחרה המועצה
הראשונה, כשראש המועצה לא

נכח עפ"י שיקן מפלגתי אלא לפ"י
אישיות האדם — כשחששו אדים
במה שרואות עני כיום 40 שנה
מאוחר יותר.

ויקף את כל הנושאים שמעייקים

קרית אונו נסודה ב-1939 על-
ידי קבוצת מהנדסים שחפשו שטח
חקלאי מקום קבע למגוריהם.
לפני הקמת המדינה קלט היישוב
80 משפחה עולים, ולאחר מכן 12
שנתיים ב-1951 קבלה קריית אונו
מעמד של מועצה מקומית כשב-
ראשה מר זידמן זיל'.

איך זה התחיל ? שאלת בת
ה-12 את אחד המיסדרים. לפני 40
שנה היו רק דינות חול ושם מה
חادر אופני לישבים רכבים
בתחילה הדור. קבוצה המיסדרים

— 39 במספר שאפו שהמקום

השומם היפוך לקריה ייפיפה
מלאת ריק, שיהיה נעים גודל בה
את משפחותיהם. את המשאלת

החולו למשמש בשתי היזדים, וכך
מוסך מר פישר. היינו מנוחים
כשהקשר היחיד עם הסביבה היו

שני אוטובוסים, אחד בכורק ואחד
בערב. אם הפסדה חד היה נאלץ
ללכת ברגל כ-6 ק"מ עד פרדס

כץ. אך חירות יצרית הראשונים
והעשיה המשופחת היה פיצוי
כלל — "אללה היי מים".

לאחר 40 שנה, האם ציפית

להחפתחו כזו ? אף אחד לא חלם שדרינויו
החול של או תהפוכנה להיות קריה
יפיפה מלאת ריק: כמו שאנו

מטפח את העציים בכתי כגם
הקריך גדלה ומטפח. לעומת
המינים של או הומה היום

המושלים בו. קצת לפני קום
המדינה נקלטו 80 משפחות עולים
ששוכנו בגבעת ברכה של היום,
המקום הקטן הילך ונרחב ונזקק

כבר לאורגון שעמדו בראשו, וכך
לאחר 12 שנים נבחרה המועצה
הראשונה, כשראש המועצה לא

נכח עפ"י שיקן מפלגתי אלא לפ"י
אישיות האדם — כשחששו אדים
במה שרואות עני כיום 40 שנה
מאוחר יותר.

ויקף את כל הנושאים שמעייקים

